

 ขามเขาตม

ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๗๘๕๓

วันอังคารที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

หน้า ๗

ส้มโอ (Pomelo)

● สมุทร

ส้มโอเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญ
ต่อเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น เพราะมีผู้นิยมบริโภค
โดยทั่วไปและมีคุณค่าทางโภชนาการ สามารถ
เก็บไว้ได้นานกว่าผลไม้ชนิดอื่น นอกจากนี้ยัง
เป็นผลไม้ที่ชาวต่างประเทศนิยมรับประทาน จึง
ทำให้มีการส่งออกไปจำหน่าย ยังประเทศใกล้เคียง

แหล่ง ที่มี การ ปลูก ส้มโอมาก และ มีชื่อ
เสียงที่สุดได้แก่ บริเวณลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี
หรือในบริเวณอำเภอนครชัยศรี อำเภอสาม-
พราน จังหวัดนครปฐมและที่อำเภอกระทุ่ม
แบน จังหวัดสมุทรสาคร ส้มโอที่ปลูกใน
ท้องที่ดังกล่าวเป็นที่ เลื่องลือและจัด ได้ว่าเป็น
ส้มโอที่มีคุณภาพดีเยี่ยมในเรื่องเนื้อรส และ
เมล็ดน้อยที่รู้จักกันทั่วไปว่า "ส้มโอนคร
ชัยศรี" ซึ่งชาวต่างประเทศเรียกว่า "Siamese
seedless Pomelo" นอกจากนี้ยังมีปลูกใน
จังหวัดสมุทรสงคราม นนทบุรี พิจิตร
พิจิตร เชียงใหม่ เชียงราย ชุมพร นคร
ศรีธรรมราช ตรัง และสงขลา

ส้มโอ ที่ปลูก ในประเทศไทย มีอยู่ หลาย
พันธุ์ เช่นพันธุ์ ชาวทองดี ชาวพวง ชาวบ้าน
ชาวใหญ่ ชาวจิบ ชาวหอม ชาวน้ำผึ้ง มรกต
ทับทิม บางขุนนนท์ และชาวแก้ว เป็นต้น
แต่พันธุ์ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ ชาว
พวง ชาวบ้าน และชาวทองดี

ส้มโอพันธุ์ ชาวพวง ชาวบ้าน และชาว
ทองดี มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

๑. พันธุ์ ชาวพวง เป็นพันธุ์ ที่ออก
ดอกและผลเกือบตลอดปี ลักษณะผลทรงสูง มี
จุกที่ขั้ว ผิวของผลสีเขียวอมเหลือง เมล็ดน้อย
รสหวานอมเปรี้ยว สามารถเก็บผลได้ก่อนกำ
หนดซึ่งอยู่ในระยะที่ชาวสวนเรียกว่า "ส้มเพ-
ฉลาด" หรือ "เพสาด" คือมีความแก่ราว
ร้อยละ ๖๐ และสามารถส่งไปจำหน่ายต่าง
ประเทศได้ไกล ๆ โดยคุณภาพยังคงเดิม ตั้ง
นั้นส้มพันธุ์ นี้จึงเป็นส้มที่ส่งต่างประเทศ มาก
กว่าส้มพันธุ์ อื่น

เล็กน้อย แต่เมื่อเทียบกับพันธุ์ ชาวพวงแล้ว
พันธุ์ ชาวบ้านให้รสหวาน กว่าพันธุ์ ชาวบ้าน
ผู้นิยมบริโภคในท้องถิ่น

๓. พันธุ์ ชาวทองดี เป็นพันธุ์ ที่ออก
ผลไม่ค่อยดก นุ่ม รสหวานจัด เมล็ดมาก
นิยมบริโภคในท้องถิ่น

ส้มโอมีประโยชน์ตั้งแต่เปลือก เช่น ใช้
เชื่อมขนมหวาน ส่วนเนื้อที่เปรี้ยวใช้ประกอบ

อาหาร เนื้อหวานอมเปรี้ยวใช้ทำส้มโอลอย
แก้ว ส่วนเนื้อหวานใช้รับประทานเป็นผล
ไม้สด

การผลิต

การปลูกส้มโอของไทย ยังมีขนาดเล็กอยู่
กระจัดกระจายไปตามบริเวณทั่วไป แต่ที่ปลูก
เป็นแหล่งใหญ่ ได้แก่บริเวณท้องที่อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม ราษฎรส่วนใหญ่มี
อาชีพหลักคือทำนา ปลูกพืชผักและทำสวน
ส้มโอมาไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี การปลูกส้มโอเป็น
อาชีพที่มั่นคงดีเพราะมีคว.มแน่นอนในเรื่อง
ตลาดและราคา มีการขยายสวนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
และส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ มากขึ้น
ทุกปี

ส้มโอเป็นผลไม้ยืนต้น ถ้าปลูกในที่มืด
และน้ำที่เหมาะสมแล้วจะสามารถมีอายุได้นาน
ถึง ๒๐-๓๐ ปี ให้ผลผลิตโดยเฉลี่ยประมาณ
๑๕ ปี การปลูกส้มโอนิยมปลูกในฤดูฝน เมื่อ
เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บผลได้ ต้องใช้เวลา
ประมาณ ๔-๕ ปี ปีหนึ่ง ๆ เก็บผลได้ประ-
มาณ ๒ ครั้ง ส้มโอจะออกดอกและผลเป็น
รุ่น ๆ รุ่นที่ได้ผลมากเรียกว่า ส้มปี ซึ่งจะเกิด
จากดอกที่ออกตาม ฤดูกาล ที่ค่อนข้าง แน่นนอน
ช่วงการออกดอกของส้มโอจะอยู่ระหว่างเดือน
พฤศจิกายน ถึงมีนาคม โดยเฉพาะมกราคม
และกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่ส้มโอออกดอก มาก
ที่สุด ส้มโอที่ออกดอกพ้นจากช่วงเดือนพฤ
ศจิกายนถึงมีนาคมไปแล้ว ชาวสวนจะเรียกว่า
ส้มทะวาย ดอกที่ออกมานี้จะบานและติดเป็น
ผลแก่ใช้เวลาประมาณ ๗-๘ เดือน ซึ่งเป็น
เดือนสิงหาคมและ กันยายน ซึ่งเป็นฤดูที่ส้ม

เป็นผลไม้ที่ชาวต่างประเทศนิยมรับประทาน จึง
ทำให้มีการ ส่งออกไป จำหน่าย ยังประเทศใกล้เคียง

แหล่ง ที่มี การ ปลูก ส้มโอมาก และ มีชื่อเสียงที่สุดได้แก่ บริเวณลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี
หรือในบริเวณอำเภอ นครชัยศรี อำเภอสาม-
พราน จังหวัดนครปฐมและที่อำเภอกระทุ่ม
แบน จังหวัดสมุทรสาคร ส้มโอที่ปลูกใน
ท้องที่ดังกล่าวเป็นที่ เลื่องลือและจัด ได้ว่าเป็น
ส้มโอที่มีคุณภาพดีเยี่ยมในเรื่องเนื้อรส และ
เมล็ดน้อยที่รู้จักกันทั่วไปว่า "ส้มโออนคร
ชัยศรี" ซึ่งชาวต่างประเทศเรียกว่า "Siamese
seedless Pomelo" นอกจากนี้ยังมีปลูกใน
จังหวัดสมุทรสงคราม นนทบุรี พิจิตร โลก
พิศตร เชียงใหม่ เชียงราย ชุมพร นคร
ศรีธรรมราช ตรัง และสงขลา

ส้มโอ ที่ปลูก ในประเทศไทย มีอยู่ หลาย
พันธุ์ เช่นพันธุ์ ชาวทองดี ชาวพวง ชาวแป้น
ชาวใหญ่ ชาวจิบ ชาวหอม ชาวน้ำผึ้ง มรกต
ทับทิม บางขุนนนท์ และชาวแก้ว เป็นต้น
แต่พันธุ์ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ ชาว
พวง ชาวแป้น และชาวทองดี

ส้มโอพันธุ์ ชาวพวง ชาวแป้น และชาว
ทองดี มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

๑. พันธุ์ ชาวพวง เป็นพันธุ์ ที่ออก
ดอกและผลเกือบตลอดปี ลักษณะผลทรงสูง มี
จุกที่ขั้ว ผิวของผลสีเขียวอมเหลือง เมล็ดน้อย
รสหวานอมเปรี้ยว สามารถเก็บผลได้ก่อนกำ
หนดซึ่งอยู่ในระยะที่ชาวสวนเรียกว่า "ส้มเพ-
ฉลาด" หรือ "เพสาด" คือมีความแก่ราว
ร้อยละ ๖๐ และสามารถส่งไปจำหน่ายต่าง
ประเทศได้ไกล ๆ โดยคุณภาพยังคงเดิม ดัง
นั้นส้มพันธุ์ นี้จึงเป็นส้มที่ส่งต่าง ประเทศ มาก
กว่าส้มพันธุ์อื่น

๒. พันธุ์ ชาวแป้น เป็นพันธุ์ ที่ดก
รองจากชาวพวง ออกดอกและผลเกือบตลอด
ปี ผลค่อนข้างกลมแป้นไม่มีจุกที่หัวขั้ว ผิว
เปลือกเหลืองอมเขียว เปลือกบางจึงค่อนข้าง
หนา เนื้อสีขาวเมล็ดน้อยรสหวานอมเปรี้ยว

นิยมบริโภคในท้องถิ่น

ส้มโอมีประโยชน์ตั้งแต่เปลือก เช่น ใช้
เชื่อมขนมหวาน ส่วนเนื้อที่เปรี้ยวใช้ประกอบ

อาหาร เนื้อหวานอมเปรี้ยวใช้ทำส้มโอลอย
แก้ว ส่วนเนื้อหวานใช้รับประทานเป็นผล
ไม้สด

การผลิต

การปลูกส้มโอของไทย ยังมีขนาดเล็กอยู่
กระจัดกระจายไปตามบริเวณทั่วไป แต่ที่ปลูก
เป็นแหล่งใหญ่ ได้แก่บริเวณท้องที่อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม ราษฎรส่วนใหญ่มี
อาชีพหลักคือทำนา ปลูกพืชผักและทำสวน
ส้มโอมานี้ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี การปลูกส้มโอเป็น
อาชีพที่มั่นคงดีเพราะมีความแน่นอนในเรื่อง
ตลาดและราคา มีการขยายสวนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
และส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ มากขึ้น
ทุกปี

ส้มโอเป็นผลไม้ยืนต้น ถ้าปลูกในที่มิดิน
และน้ำที่เหมาะสมแล้วจะสามารถมีอายุได้นาน
ถึง ๒๐-๓๐ ปี ให้ผลผลิตโดยเฉลี่ยประมาณ
๑๕ ปี การปลูกส้มโอนิยมปลูกในฤดูฝน เมื่อ
เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บผลได้ ต้องใช้เวลา
ประมาณ ๔-๕ ปี ปีหนึ่ง ๆ เก็บผลได้ประ-
มาณ ๒ ครั้ง ส้มโอจะออกดอกและผลเป็น
รุ่น ๆ รุ่นที่ได้ผลมากเรียกว่า ส้มปี ซึ่งจะเกิด
จากดอกที่ออกตาม ฤดูกาล ที่ค่อนข้าง แนนอน
ช่วงการออกดอกของส้มโอจะอยู่ระหว่างเดือน
พฤศจิกายน ถึงมีนาคม โดยเฉพาะมกราคม
และกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่ส้มโอออกดอก มาก
ที่สุด ส้มโอที่ออกดอกพ้นจากช่วงเดือนพฤ-
ศจิกายนถึงมีนาคมไปแล้ว ชาวสวนจะเรียกว่า
ส้มทะวาย ดอกที่ออกมานี้จะบานและติดเป็น
ผลแก่ใช้เวลาประมาณ ๗-๘ เดือน ซึ่งเป็นฤดูที่ส้ม
แก่มากที่สุดสำหรับส้มโอพันธุ์ ชาวทองดีจะแก่

กว่าพันธุ์ ชาวพวงและชาวแป้นเล็กน้อย คือจะ
แก่เก็บได้ราวเดือนกันยายนถึงตุลาคม เป็น ส่วน
มากในด้านความตกของส้มโอเฉลี่ยต้นหนึ่งๆจะ
ให้ผลผลิตตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ ผล จะตกมากหรือ
น้อยแล้วแต่พันธุ์ เช่นพันธุ์ชาวพวง และ
ชาวแป้น จะตกมากจนชาวสวนต้องปลิดผล
ทิ้ง ให้เหลืออยู่ต้นหนึ่งไม่เกิน ๕๐ ผลแต่พันธุ์
ชาวทองคั้นไม่ค่อยตกและมักจะให้ผลปีเว้นปี

การตลาด

การจำหน่ายผลส้มโอนั้นจะ จำหน่ายเมื่อ
ผลส้มโอแก่ ไม่มีการจำหน่ายแบบ "ตกเขียว"
หรือ "ขายเขียว" โดยชาวสวนเกือบทั้งหมด
จะจำหน่ายให้แก่ผู้ค้า คนกลาง ขายในท้องถิ่น
และจำหน่ายเองในตลาดบ้าง โดยนับเป็นร้อย
การจำหน่ายจะทำการคัดเลือกเป็นขนาดต่าง ๆ
แล้วกำหนดราคาตามขนาด ต่อจากนั้นผู้ค้า
คนกลางจะนำมาจำหน่าย ในท้องถิ่น หรือไม่ก็
กรุงเทพฯ

ราคาจำหน่ายขึ้นอยู่กับผลผลิต ในแต่ละ
ปี หากปีใดผลผลิตน้อยราคาก็สูง และปีใด
ผลผลิตมากราคาก็จะต่ำ แต่ส่วนมากผลผลิตมี
เสถียร

การส่งออก

๑. ส้มโอที่ส่งออกได้แก่ พันธุ์ชาวพวง
ชาวแป้น และชาวทองคั้น โดยเฉพาะพันธุ์ชาว
พวงเป็นพันธุ์ ที่ส่งออกตลาดต่างประเทศมากที่สุด
เนื่องจากสามารถส่งไปจำหน่ายที่ไกล ๆ ได้
โดยที่คุณภาพยังคงเดิม

๒. ตลาดส้มโอที่สำคัญของไทย ในขณะ
นี้ก็คือ ตลาดแถบเอเชีย ได้แก่ ฮองกง และ
สิงคโปร์ นอกจากนี้ก็มีตลาดในแถบประเทศ
ยุโรป เช่นฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และแคนาดา

สรุป

การปลูกส้มโอของไทยเราในขณะนี้
ยังไม่พอ เพียงต่อกร คังกร ของตลาด
ต่างประเทศเนื่องจากผลผลิตภายในประ
เทศมีน้อย เพราะส่วนใหญ่ใช้บริโภคกับ
ภายในประเทศ ดังนั้น เกษตรกรชาวสวน
ตามภาคต่าง ๆ ควรสนใจหันมาปลูกส้มโอ
กันก็จะดีไม่น้อย เพราะความต้องการ
การมีมากราคา ก็จะสูง เบื้องหลัง ธรรมชาติ
ปลูกส่งไปขาย ตลาดต่าง ประเทศ ได้เงิน

น้อยแล้วแต่พันธุ์ เช่นพันธุ์ ชาวพม่า และ
ชาวเบ็น จะตกมากจนชาวสวนต้องปลิดผล
ทิ้ง ให้เหลืออยู่ต้นหนึ่งไม่เกิน ๕๐ ผลแต่พันธุ์
ชาวทองคั้นไม่ค่อยตกและมักจะให้ผลนับวันมี

การตลาด

การจำหน่ายผลส้มโอ นั้นจะจำหน่ายเมื่อ
ผลส้มโอแก่ ไม่มีการจำหน่ายแบบ "ตกเขียว"
หรือ "ขายเขียว" โดยชาวสวนเกือบทั้งหมด
จะจำหน่ายให้แก่ผู้ค้า คนกลาง ขายในท้องถิ่น
และจำหน่ายเองในตลาดบ้าง โดยนับเป็นร้อยละ
การจำหน่ายจะทำการคัดผลออกเป็นขนาดต่าง ๆ
แล้วกำหนดราคาตามขนาด ต่อจากนั้นผู้ค้า
คนกลางจะนำมาจำหน่าย ในท้องถิ่น หรือไม่ก็
กรุงเทพฯ

ราคาจำหน่ายขึ้นอยู่กับผลผลิต ในแต่ละ
ปี หากปีใดผลผลิตน้อยราคาก็สูง และปีใด
ผลผลิตมากราคาก็จะต่ำ แต่ส่วนมากผลผลิตมี
น้อย

การส่งออก

๑. ส้มโอที่ส่งออกได้แก่ พันธุ์ชาวพม่า
ชาวเบ็น และชาวทองคั้น โดยเฉพาะพันธุ์ชาว
พม่าเป็นพันธุ์ ที่ส่งออกตลาดต่างประเทศมากที่สุด
เนื่องจากสามารถส่งไปจำหน่ายที่ไกล ๆ ได้
โดยที่คุณภาพยังคงเดิม

๒. ตลาดส้มโอที่สำคัญของไทย ในขณะ
นี้ก็คือ ตลาดแถบเอเชีย ได้แก่ ฮองกง และ
สิงคโปร์ นอกจากนี้ก็มีตลาดในแถบประเทศยู
โรป เช่นฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และแคนาดา

สรุป

การปลูกส้มโอของไทยเราในขณะนี้
ยังไม่พอ เพียงต่อการ ค้า การ ของตลาด
ต่างประเทศเนื่องจากผลผลิตภายในประ
เทศมีน้อย เพราะส่วนใหญ่ใช้บริโภคกัน
ภายในประเทศ ดังนั้น เกษตรกรชาวสวน
ความภาคต่าง ๆ ควรสนใจหันมาปลูกส้มโอ
กันก็จะดีไม่ใช่น้อย เพราะความต้อง
การมีขนาด เวลา ก็จะสูง เป็นหลัก ธรรมดา
ปลูกส่งไปขาย ตลาดต่าง ประเทศ ได้เงิน
เข้ามาใช้จ่าย ภายในประเทศ ก็เป็นการ
ช่วยพัฒนาประเทศได้ ในแง่ผลกำไร
ค่า จึงขำที่จะลองปลูกดูเสียแต่วันนี้